

ชื่อเรื่อง : การออกแบบกระเป่าความร้อน/เย็นด้วยผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ
ของกลุ่มน้ามอญแจ้ซ็อน

ผู้วิจัย : ผศ. วาสนา ช่างม่วง
สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้า คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
พ.ศ. : ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการออกแบบความต้องการพื้นฐานของกลุ่มทอผ้า
น้ามอญแจ้ซ็อน จังหวัดลำปาง ในบริบทของพื้นที่ที่ศึกษา ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจาก
ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ เปรียบเทียบรูปแบบวัสดุ กระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้า
ฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ แบบประเมินความ
คิดเห็น แบบประเมินผลงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้สนใจ ๑๐๐ คน สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า

พื้นที่ที่ กลุ่มทอผ้า น้ามอญ ตำบลแจ้ซ็อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีการผลิตผ้าฝ้าย
ทอมือย้อมสีธรรมชาติเป็นผ้าผืนและผลิตภัณฑ์หลายรูปแบบ เช่น ผ้าพันคอ ผ้าคลุมเตียง ผ้าเช็ดตัว
กล่องใส่กระดาษชำระ หมวก กระเป๋าผ้า เสื้อผ้า และผ้าผืนสำหรับตัดเสื้อ แต่ยังคงต้องการรูปแบบ
ที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น มีการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าฝ้ายทอมือย้อม
สีธรรมชาติ ด้วยการออกแบบกระเป่าเก็บความร้อน/เย็นด้วยผ้าฝ้ายทอมือย้อมสี ธรรมชาติของกลุ่ม
น้ามอญแจ้ซ็อน

จากการออกแบบ ๕ กลุ่ม กลุ่ม ๆ ละ ๕ รูปแบบ รวม ๒๕ รูปแบบ ประเมินผลความ
คิดเห็นที่มีต่อการออกแบบฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ พบว่า กระเป่าคุณแม่ที่มีลูกน้อยกินนมตัวเอง
มีความเหมาะสมระดับมาก ทั้งด้านโดยภาพรวม การออกแบบ ตกแต่ง มีค่าร้อยละ ๘๒ กระเป่า
ลูกน้อยวัยเรียนมีความเหมาะสมระดับมาก ทั้งด้านโดยภาพรวม การออกแบบ ตกแต่ง มีค่าร้อยละ
๘๐ กระเป่าสตรีวัยทำงาน มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งด้านโดยภาพรวม การออกแบบ
ตกแต่ง มีค่าร้อยละ ๙๐ กระเป่าผู้ที่ต้องดูแลสุขภาพ มีความเหมาะสมระดับมาก ทั้งด้านโดย
ภาพรวม การออกแบบ ตกแต่ง มีค่าร้อยละ ๘๒ กระเป่านักท่องเที่ยวเดินทางไกล มีความเหมาะสม
ระดับมาก ทั้งด้านโดยภาพรวม การออกแบบ ตกแต่ง มีค่าร้อยละ ๘๑ และ กลุ่มผู้ประเมิน
มีข้อเสนอแนะดังนี้ ต้องการให้นำไปทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ บ้างจำนวน ๑๓ คน ควรใช้หนังทำสาย
กระเป๋าหรือในการตกแต่งเพื่อความคงทนจำนวน ๓ คน และผ้าทอมือและย้อมสีธรรมชาติไม่คอยทน
ต่อแสงแดดและการใช้งาน ควรพัฒนาผ้าด้วย จำนวน ๔ คน

Title : The design of a Luggage storage of heat and hand-woven cotton fabric with Natural dyes the nan Mon Chae Son.Grop.

Researchers : Ms. Wasana changmuong
Garment Technology Faculty of industry Textile and Fashion Design RMUTP.

Year : 2012

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the basic needs of hand-woven cotton fabric with natural dyes the Nan Mon Chae Son group in Lampang. The research instruments were interviewing and evaluation form. The sample were 100 people. The statistic of this research was percentage.

The findings revealed that there were different kinds of hand-woven cotton fabric with natural dyes such as scarves, bedspreads, towels, tissue boxes, hats, bags, clothes and pieces of cloth. The design of a luggage storage of heat and hand-woven cotton fabric with natural dyes the Nan Mon Chae Son group divided to 5 groups 25 patterns. The design of mother bag was appropriate at 82% the design of children bag was appropriate at 80% The design of lady bag was the most appropriate at 90% the design of health bag was appropriate at 82% the design of travel bag was appropriate at 81%. The recommendation from evaluation group are as follows. It should make a new products (13 evaluator). It should use the leather for bag handles and decoration (3 evaluator) It should develop the light fastness of fabrics which made from hand weave and natural dye. (4 evaluator).

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ ประสบความสำเร็จเพราะได้รับความอนุเคราะห์จากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ และออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่อนุเคราะห์ให้ใช้งบประมาณ ผลประโยชน์ของคณะ ฯ ในการดำเนินงานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูวพัทธ์ เอกตาแสง คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ที่ให้การสนับสนุน การดำเนินงาน ตลอดโครงการ ขอขอบคุณ นางสาวสุธิพร บุตรปะสะ คณะกรรมการฝ่ายด้านบัญชีและการเงินของกลุ่มทอผ้าไหมมอญ ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง รวมถึงชุมชนในพื้นที่ที่ศึกษา ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและมีส่วนร่วมในการออกแบบการทอผ้า ในที่นี้ต้องขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุษา ตั้งธรรม และอาจารย์พจนา นุ่มหันต์ ที่ให้คำปรึกษาด้านการออกแบบ กระเป๋าผ้า รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมในผลสำเร็จของโครงการวิจัยนี้ สุดท้ายขอขอบคุณบุคลากรทุกท่านที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จของผลงานวิจัยและเอกสารฉบับนี้

วาสนา ช้างม่วง
กันยายน ๒๕๕๕

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
นิยามศัพท์	๓
กรอบการวิจัย	๓
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
สถานที่ ๆ ทำการศึกษา	๔
ประวัติพื้นที่ที่ศึกษา	๕
ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มน้ำมอญแจ้ซ้อน	๑๐
ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มน้ำมอญแจ้ซ้อน	๒๗
การเย็บกระเป๋าผ้า	๒๙
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๐
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
การกำหนดประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง	๔๒
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๒
การดำเนินงานตามแผนและการเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๕
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
บริบทของพื้นที่ที่ศึกษาการออกแบบกระเป๋าเก็บความร้อน/เย็นด้วยผ้าฝ้ายทอมือ	๔๗
การออกแบบผ้าฝ้ายทอมือของกลุ่มสตรีทอผ้าน้ำมอญแจ้ซ้อนและการประเมินผลผลิตภัณฑ์ต้นแบบ	๔๘
สรุปผลประเมินในภาพรวม	๕๘
บทที่ ๕ สรุปผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	๕๙
ข้อเสนอแนะ	๖๐
บรรณานุกรม	๖๒
ภาคผนวก ก.	
แบบประเมินการออกแบบกระเป๋าเก็บความร้อน/เย็นด้วยผ้าฝ้ายทอมือ	๖๓
ย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มน้ำมอญแจ้ซ้อน	
แบบประเมินผลิตภัณฑ์การออกแบบกระเป๋าเก็บความร้อน/เย็นด้วย	๖๙
ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสี ธรรมชาติของกลุ่มน้ำมอญแจ้ซ้อนสำหรับกลุ่มผู้สนใจ	
ภาคผนวก ข.	
กิจกรรมการสำรวจข้อมูล บริบทพื้นที่ที่ศึกษา	๗๓
กิจกรรมการออกแบบผ้าฝ้ายทอมือ	๗๖
ภาคผนวก ค.	
คณะผู้วิจัย	๗๙

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๒.๑	๕
๒.๒	๗
๒.๓	๑๑
๒.๔	๑๒
๒.๕	๑๔
๒.๖	๑๔
๒.๗	๑๕
๒.๘	๑๕
๒.๙	๑๖
๒.๑๐	๑๖
๒.๑๑	๑๗
๒.๑๒	๑๗
๒.๑๓	๑๘
๒.๑๔	๑๘
๒.๑๕	๑๙
๒.๑๖	๑๙
๒.๑๗	๒๐
๒.๑๘	๒๐
๒.๑๙	๒๑
๒.๒๐	๒๒
๒.๒๑	๒๒
๒.๒๑	๒๓
๒.๒๒	๒๔
๒.๒๓	๒๔
๒.๒๔	๒๕
๒.๒๕	๒๕
๒.๒๖	๒๖
๒.๒๗	๒๖
๒.๒๘	๒๖
๒.๒๙	๒๗
๒.๓๐	๒๗

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
๒.๓๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และ OTOP ระดับ ๕ ดาว ปี ๒๕๔๗ และ ปี ๒๕๔๙	๒๘
๒.๓๒ ที่ทำการกลุ่มน้ำมอญแจ้ซ้อน ม. ๒ อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	๒๘
๒.๓๓ กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมสำหรับใส่ของ	๒๙
๒.๓๔ กระเป๋าผ้าขนาดเล็ก	๓๓
๒.๓๕ กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมสำหรับใส่เครื่องใช้ประจำวัน	๓๗
๓.๑ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเก็บความร้อน/เย็นคุณแม่ที่มีลูกน้อยกินนมตัวเอง	๔๓
๓.๒ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเก็บความร้อน/เย็นสำหรับลูกน้อยวัยเรียน	๔๓
๓.๓ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเก็บความร้อน/เย็นสำหรับสตรีวัยทำงาน	๔๔
๓.๔ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเก็บความร้อน/เย็นสำหรับบรรจุอาหารสำหรับผู้ที่ต้องดูแลสุขภาพ	๔๔
๓.๕ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเก็บความร้อน/เย็นสำหรับนักท่องเที่ยวเดินทางไกล	๔๕
๔.๑ ตัวอย่างผ้าฝ้ายทอมือของกลุ่มน้ำมอญแจ้ซ้อน	๔๘

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกระเป่าเก็บความร้อน/เย็นด้วยผ้าฝ้ายทอมือย้อมสี ธรรมชาติของ กลุ่มสตรีทอผ้าไหมอัญแจ้ซ็อน ต.แจ้ซ็อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	๔๙
๔.๒ แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามเพศ	๕๐
๔.๓ แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามอายุ	๕๐
๔.๔ แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามอาชีพ	๕๑
๔.๕ แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๕๑
๔.๖ แสดงค่าร้อยละของกลุ่มประเมินจำแนกตามระดับการศึกษา	๕๑
๔.๗ สรุปแบบประเมินการออกแบบรูปทรงกระเป่าเก็บความร้อน/เย็นจากผ้าฝ้ายทอมือ ย้อมสี ธรรมชาติของกลุ่มน้ำอัญแจ้ซ็อน สำหรับคุณแม่ที่มีลูกน้อยกินนมตัวเอง	๕๒
๔.๘ สรุปแบบประเมินการออกแบบรูปทรงกระเป่าเก็บความร้อน/เย็นจากผ้าฝ้ายทอมือ ย้อมสี ธรรมชาติของกลุ่มน้ำอัญแจ้ซ็อน สำหรับลูกน้อยวัยเรียน	๕๓
๔.๙ สรุปแบบประเมินการออกแบบรูปทรงกระเป่าเก็บความร้อน/เย็นจากผ้าฝ้ายทอมือ ย้อมสี ธรรมชาติของกลุ่มน้ำอัญแจ้ซ็อนสำหรับสตรีวัยทำงาน	๕๔
๔.๑๐ สรุปแบบประเมินการออกแบบรูปทรงกระเป่าเก็บความร้อน/เย็นจากผ้าฝ้ายทอมือ ย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มน้ำอัญแจ้ซ็อนสำหรับผู้ที่ต้องการดูแลสุขภาพ	๕๕
๔.๑๑ สรุปแบบประเมินการออกแบบรูปทรงกระเป่าเก็บความร้อน/เย็นจากผ้าฝ้ายทอมือ ย้อมสี ธรรมชาติของกลุ่มน้ำอัญแจ้ซ็อนสำหรับนักท่องเที่ยวเดินทางไกล	๕๖
๔.๑๒ สรุปแบบประเมินผลิตภัณฑ์กระเป่าเก็บความร้อน/เย็นจากผ้าฝ้ายทอมือ ย้อมสี ธรรมชาติของกลุ่มน้ำอัญแจ้ซ็อน	๕๗
๔.๑๓ แสดงจำนวนข้อมูลของข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้สนใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป่า เก็บความร้อน/เย็นด้วยผ้าฝ้ายทอมือย้อมสี ธรรมชาติของกลุ่มน้ำอัญแจ้ซ็อน	๕๘